

LIBERTATEA

Abonament: „Libertatea” cu suplimentele: Lei 50 pe an.
Pentru Franța: „Libertatea” cu „Foaia Inter-
estată” și „Plugarul Luminat” pe un an 40 Lei;
pe 6 luni 20 Lei, pe 3 luni 10 Lei.
Inserțiunile după înțelegere.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOYA

Pentru America: „Libertatea”, „Foaia Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 3 dollar!. Banii se trimit
la d. John I. Sava, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foil
la Orăștie se dă de știre prin o carte postala.

Secetă cumplită

in Anglia, Franța și Rusia.

La noi e dar deta Dzeu. Putem
avea o nădejde bună?

Ziarele economice aduc vestea,
că starea roadei cimpului în Anglia,
Franța și Rusia, e cu totul desna-
dăjduită.

Ci-că în Anglia și în Franța n'a
plouat aproape deloc din toamna
trecută! De luni de zile, spune
„Argus”, din mijlocul unui cer se-
nin, soarele trimite raze dogoritoare
care aduc oamenii la desnădejde.

Pe fărmiile riurilor engleze peștii
zac cu mii de morși de căldură și
de secetă!

Secerișul, puțin cit e, a început
în Anglia cu 2 luni mai de vreme
ca de obicei, — așa a pripit la
cupt arzătorul soare holdele. Gu-
vernul englez a încercat aceea-ce
până au învățat că ar fi de folos:
să tragă din mii de tunuri de cele
mai mari (de pe corăbiile de răz-
boiu) salve spre cer, doară-doară
prin asta strânge o mișcare în
văzduhuri care să involbure aerul,
să aducă nori și — norocul ploii.
Dar cerul a rămas nemșcat în fața
urletelor de tunuri a țării desna-
dăjduite.

— Franța va avea și ea cea
mai proastă recoltă (rosdă) pe care
a avut-o de 50 de ani încoace, —
căci nici pe pământul ei n'a mai
căzut nici un picur de ploaie din
toamnă până acum în luna lui Cup-
lor. Iar ce e mai neplăcut e, că
nici în timpul iernii n'a fost ză-
padă, care să înmagazineze cit
de cit apă în pământul insetat.

O gazetă franceză (L'Informa-
tion) scrie, că seceta grozavă a si-
lit pe unii economi dela țară, a
cărora toată nădejdea e în holdele
lor, să cumpere apă cu un franc
galeata, ca să mai ude colo și colo
ceva cu ea, ori să meargă la de-
părteri de 8—10 kilometri ca să
aducă o bute din prețiosul curgă-
tor!..

— În Rusia tot așa. Indeosebi
în lisele și în jurul râului Volga,
sunt fripte. Seceta a nimicit de tot
băcănișurile, — așa cum le nimici-
se în România în anul 1899, cind
eră o jale să mergi cu trenul dela
Bucureștii spre Iași și să nu vezi
decit un cimp de — tăciuni, nu
de fire de păpușoi ori lanuri gal-
bene de grâu!.. Prin ce nenorocire
a trecut atunci România cu căm-
purile ei fripte de secetă, prin aceea
trece acum Rusia, (ca și Anglia și
Franța). — Din înjururile pomenite
ale râului Volga, poporul desnădă-
jduit a început să fugă cu milioa-
nele spre Miază-noapte, spre Si-
beria și spre Turkestan. E o jale
să vezi drumurile pline-pline de
care, de oameni, convoluri nesfir-
șite și desnădăjduite, — mergind

ori-unde, ori-unde, doară își gă-
sește scăpare din gura foamei
ce-i așteaptă în vechile lor șezeri.
Iar dacă Anglia și Franța se mîngăie
cu aceea, că — o să-și aducă hrane
din alte țări, unde a dat Dzeu
roadă, căci au la îndemînă vapoare
și trenuri și în capul țării oameni
de conducere cari știu cum să-și
ajute țara, — nefericitul popor rusec
își blastămă cișca în care l-a luat
Dzeu mintea de a da țara pe mâna
ticăloșilor jidani Trozki și Lenin
cu toată banda lor, sub a căror
conducere s'a prăpădit tot ce eră
bun în țară, și trenuri și vapoare
și ori-ce bună rindulală, — încit
azi Rusia, nu poate nădăjdui de
nicăiri nici un ajutor! Căci n'are
credit nici de un franc, și de ar
avea, și de s'ar găsi cine să se in-
dure de ea, — n'are cu ce-și aduce
cele de lipsă!..

Cind prin vecini, la mari vecini,
lucrurile stau așa, — iar cind Ro-
mania a fost ocrotită de mâna lui
Dzeu, care l-a trimis ploii aducă-
toare de belșug, — o rază de nă-
dejde ne luminează sufletul.

Azi creditul nostru e slab chiar
în țările numite (Franța și Anglia),
unde Leul românesc a scăzut la
17 centime (17 bănași franțuzești
pentru un Leu).

Faptul, că România va avea în
anul de față grâu și porumb (cu-
curuz) și ovăs și săcară și orz din
belșug, încit va putea trimite și în
afară din țară cîteva sute de mii
de vagoane, ne dă temei a crede,
că și Leul (banul) românesc, azi
elit de apăsat la Paris și la Londra,
— se va înviora! Căci trebuindu-le
Francezilor grâu, vor căuta banii
românești cu care se poate cumpăra
acest bun, și avind căutare, banul
românesc va ajunge și la urcare.

Va ajunge — de om fi osmeni
cu cap și vom conduce politica e-
conomică a țării cu bună socoteală.
Dapă cite le vedem însă petrecin-
du-se în jurul nostru cu trebile de
obște a țării, — o umbră de mi-
nire, de îndoială ni se lasă pe su-
flet!.. Iacă și vite avem dela Dzeu
destule, dar guvernul nu știe ori
nu poate ori nu se pricepe să vie
în ajutorul poporului, ca să aibă
bun folos de ele!.. E bunul în mîni
la noi și nu ne știm folosi de el.
Și azi tot numai „speculanții” au
folos de negoșul cu vite. Numai pe
cîl plezișe se pot face treburi cu
exportul vitelor, — export de care
are folos Stan și Bran și Șloim și
Froim, dar nu țărani și nu țara!

N'o fi așa și cu grăul și cele-
lalte cereale (bucate), acum cind
acelea sunt un alt de prețios dar
dela Dzeu la noi?

De-ale politice.

Conducătorii tuturor partidelor
(5) de împotrivire, au dat la Bu-
cureștii noi Declarații (vestiri) prin

care spun, că cu acest guvern,
după toate câte a făcut, nu mai
pot lucra împreună în sfatul țării.

Și, așa spun veștile din Bucu-
reștii, guvernul se clatină. El va
mai sta la conducerea țării pînă
se întoarce M. S. Regele din strei-
nătate (pe la începutul lui Sep-
tembre), cînd va trebui să se facă
un guvern nou, peste partide, în
fața încoronării și a alegerilor pen-
tru Constituantă, ce au să urmeze
în Octobrie.

Așa-s veștile pe azi.

Adevărul, tot răzbește.

Au strigat Ungurii că-s prigo-
niști în România, că bisericile li-s
strânse de gât și căte bazacoșii
toate. A venit în țară chiar vice-
președintele „Ligei Noștunilor”, a
judecătoriei dintre popoare, d. Di-
ckensohn, un englez învățat și cu
mare vază. Și dsa a spus la Si-
nala, că, după ce a cercetat lucrul,
s'a încredințat, că plîngerile ne-
murilor neromâne împotriva Româ-
niei, — sunt neîntemeiate. S-a
cum zice Românii: Ca mincluna
prânzașii, dar nu și cînezii.

INCORONAREA

— Pregătirile ce se fac la Alba-Iulia. —

Lucrările pentru încoronarea M.
S. Regelui Ferdinand cu Coroana
Unirii tuturor Românilor, se ur-
mează cu zor la Alba-Iulia.

Biserica încoronării va fi fru-
moasă, dar — prea mică. Așa
a fost părerea dui N. Iorga, ca a-
ceasta a doua intrare triumfală (bi-
ruitoare) a Domnului Românilor în
Alba-Iulia, să aducă cit mai bine
aminte, de înțita intrare a birui-
torului peste Ardeal Voevod Mihai.
Și fiindcă atunci cind Mihai a în-
trat în Alba-Iulia, acolo în cetate
se afla o bisericuță românească
umilită, precum era și soarta in-
tregului nostru neam pe acest pămînt
în acele vremi, iar biserica a-
ceea umilită a fost dărîmată, după
omorirea Voevodului, ca nici urma
ei să nu se mai vadă, — acum să
se învie în feiul său aceea sfîntă
și mică biserică, doar în formă stră-
lucitoare, ca fiind ea azi țărăș bi-
ruitoare asupra acelei cetăți, asu-
pra Ardealului întreg, ba și a Bă-
natului și a Crișanei și Meramură-
șului!

De aceea se face mică bise-
rica încoronării, ca să aducă aminte
de mica biserică în care a intrat
Marele Mihai — tot în acel loc.

Așa mică însă, cum se face, dar
strălucită, biserica încoronării n'ar
fi putut fi terminată pînă la 24 Sept.,
căci pe 25 Sept. se plănuește ser-
barea (fiindcă în ziua de 25 Septem-
bre (1914) s'a urcat M. S. Regele
Ferdinand în Tronul Țării pe care
era sorțit să o mărească), — și de

aceea nu se lucrează la ea numai
ziua, ci și noaptea. Pentru a se
putea lucra și noaptea, tot locul ce
core se lucrează, e luminat noaptea
de sute de lămpi electrice puter-
nice, ceri fac locul alb ca ziua.
lucrătorii se schimbă, unul de zi,
altul de noapte. Mașinile de fră-
mîntat, de amestecat de beton, de
ridicare, lucrează neîncetat.

Zidirea catedralei a înaintat în-
cit azi se lucrează la cupole (tur-
nurile mari din mijloc și de laturi).
Totul e lucrat aproape numai în be-
ton armat (beton cu țesătură de fer
prin el ca să-l țină și mai tare la
olăltă).

Dela Catedrală se deschide un
drum larg (bulevard) în afară spre
Câmpia din susul Cetății. Două zi-
diri însă stau în calea deschiderii
acestui bulevard, una proprietatea
Episcopului romano-catolic și alta
e a Episcopiei a celui-așii.

Advocatul Comitetului de încor-
nare a cercat pe stăpâni de celor
două case, să se involtasă a fi dă-
rîmate în scopul erătat (căci altfel
li-se dărîmau și împotriva voinei
lor). Cei doi proprietari s'eu involt
și prețul au spus că lasă să-l stato-
rească comisia ori cind și după dă-
rîmare. Astfel în curind va fi croit
și largul drum dela Catedrală la
Câmpul din sus, zis „Câmpia Li-
bertății”, pe care era vorba să se
primească defilarea trupelor în ziua
cea mare.

Dar M. S. Regele și a erătat do-
rința, ca defilarea trupelor să nu
se facă aci, lângă cetate, pe „Cim-
pia Libertății”; ci mai sus, pe pla-
toșii (locul ridicat) pe care se spune
de istorie că și-a avut rinduite
oștile sale Mihai Viteazul, platou
care e cam la 3 kilometri dela ca-
atedrală.

După ce încoronarea se va fi
săvîrșit, M. S. Regele, Regina și
oaspeții vor merge pe acel platou,
unde va lăsa să-l treacă în pas săr-
bătoresc (să defileze) armata și
corțegiul istoric și convoiul etno-
grafic (edecă un chișp viu de por-
turi din tot înjurul ori din toată țara).

Gânduri de popas.

La votarea Legii Agrare pentru Ardeal

În război, în zile cînd pochetul
paștilor mai conținea din cînd în
cînd, am celit o carte scrisă de
un Francez. Despre viața popoare-
lor spunea că se aseamănă cu dru-
mul căldătorului, ce și a îndreptat
pașii spre niște vîrfuri, ce se înalță
mărej în zare. Drumul e greu, ne-
bătut, plin de petri și buturugi;
flare sălbatică la pîndă; oameni
pizmuitori vreau să-l ademenească
cu vorbe ca să între la el, să-l je-
fulască, alții să-l despoate de ce
are și să-l robească, să-l facă slugă
lor, să-l lase toată sarcina lui. Iar
el să ducă zile albe, fără griji.

Pe dinaintea ochilor mi-a trecut întreaga viața neamului românesc dela începuturile lui, până la zilele de mare, cercare, de îndeplină pălmire în slujba dușmanului până la zilele războiului, a cărui sfârșit, atunci, numai pușini din're noi credeam că o fi acela, care a fost. Și din desfășorarea lucrurilor, din rostul întâmplărilor, la cari a fost părtaș acest neam, am desprins credința nestrămutată, că ori-câte greutăți ar avea, ori-cât de anevoioasă îi va fi calea spre acele vârfuri spre cari năzuiește, își va ajunge ținta, fiindcă știe să sufere, știe să muncească, are credință în Dumnezeu, și această credință îi dă putere să înfrunte ori ce plecte.

Cum lucrăm alături și în șirul țărănilor noștri, îmbrăcați numai în mondur cătănesc străin, dar cu sufletul tot românesc, ei se apropiu cu încredere de mine, și din atingerea cu ei am văzut dragostea lor neajmuriată pentru pământ, și acea grije adâncă ce i-a cuprins când au aflat că stăpânirea țării a făcut lege, ca nici o palmă de loc să nu mai treacă în altă mână, fără știrea și învoirea deregătorilor ungurești de pe atunci. — Am făcut tot ce-am putut ca să-i înbunesc, — și pentru un ceas, două, le alungam gândurile rele. Dar veneau iarăși la mine și-mi puneau fel și fel de întrebări: „Care se va strica legea aceasta după bătăe?” și „Nu se va împărți oare ceva pământ și acum după războiul acesta, cum s'a împărțit după altele?”

Grija pământului îi păștea la tot pasul, cu ea se culcau, cu ea se sculau. Dorința lor cea mai ferbinte eră să-și vadă moșioara mărită, să se vadă stăpâni măcar pe o parte, din acele planuri, pe cari le munceau, cu muncă grea din zori de zi și până 'n seară.

Și cu ajutorul lui Dumnezeu, și prin viflita osiașului român, — s'a înlăptuit aceea ce numai în visurile noastre cele mai îndrăznețe puteam să visăm. Cărmuirea țării a ajuns pe mâni românești, pe mâna copiilor și nepoților de țărani, cari, ori-cât de sus i-a ridicat mîntea și înălțătura lor, n'au uitat dorința părinților: *Să le dea pământ!* In săptămâna trecută, din vorbă s'a făcut faptă: *legea pentru împărțirea pământului s'a votat de Statul Țării.*

Această lege a dat țărănilor aproape tot pământul țării. Ce-a mai rămas din moșiile mari, nu face mai mult de 5—15 la sută din pământul arător al țării, în unele părți mai mult, în altele mai puțin. — Și dacă ne gândim că suntem într'o țară agricolă (de plugari) atunci nu e greu să facem nici socoteala, că ce însemnează aceasta. Însemnează că izvorul cel mare de bogăție a ajuns în mâni țărănești. Însemnează că dela muncă, harnicia și priceperea țărănilor, atârână în rândul întâi bunăstarea țării; însemnează, că înaintarea acestei țări, atârână de țaran în partea ei cea mai mare: Vorba, că „*țaranu-i talpa țării*” nu mai e o vorbă goală, ci un adevăr deplin, însemnează că țaranul, și prin el întreg neamul românesc, a ajuns pe unul din acele vârfuri plutind mareș în zare, spre care atâta râvnea, a ajuns în slujbă de mare cinste.

Dar „*slujba mare umblă cu răspundere mare*” și „*cinstea se dă fecăruia după faptele lui*”.

Țaranul, avem toată nădejdea, nu va lua în primire această avere cu gândul risipitorului, care ajuns la

avere mare, n'are alt cuget decât că cum s'o cheltuiască. Țaranul nu va lua în primire această bogăție nici cu gândul omului trușă (fălos), care, cocoșat de azi pe mâne unde nu-i e locul, improașcă pe fiecare, și mai cuseamă pe cei cu alte slujbe și datorințe, — ci își va da samă de răspunderea mare ce o are, își va da samă, că pământul care i-s'a dat, trebuie lucrat, trebuie lucrat bine, așa ca să rodească tot așa de mult, ba mai mult ca până acum; își va da samă că pământul acesta are să rodească nu numai pentru el, ci și pentru alții; că el, țaranul și munca lui, nu e decât o rolijă din mașinăria aceea mare, care se numește „*gospodăria țării*”, și că această mașinărie va merge bine, numai dacă fiecare rolijă va umbla bine, își va face datoria la locul ei.

Dacă țaranul își dă samă de acestea, și-și va face datoria pe deplin, atunci e vrednic de slujba ce i-se dă și va fi cinstit de toți.

La muncă dară acum, la muncă stăruitoare și rodnică, spre folosul tuturor și pentru înălțirea întregii țări! La muncă pentru ajungerea altor culmi, anume *alături* de alte naamuri mai înaintate, ba chiar *în fruntea lor!*

Traian I. Iarca.

Trei interpelări.

În ședința dela 28 Iunie a. c. a Adunării Deputaților, părintele I. Moța, deputatul Orăștiei, a înaintat Ministrilor de Interne și Externe următoarele trei interpelări (întrebări), la care acei Miniștri vor avea să dea răspuns. Iaca interpelările:

I. Interpelarea

în cauza bătăilor săvârșite de jandarmie la 23 Nov. 1919 în comuna Vaidei (plasa Orăștie).

— Dlui Ministru de interne. —

Dle Ministru!

La 21 Nov. 1919 cîțiva feciori din satul Vaidei (plasa Orăștie, jud. Hunedoara, în Transilvania), printre ei și cîțiva soldași aflați în concediu (slobozenie acasă), crezîndu-se pe nedrept tulburați în petrecerea lor cu joc la crâșma din sat, prin întervenirea alor 2 jandarmi cari au tras la răspundere pe cărciumar că ține joc fără a avea concesiă recerută dela deregătorii în drept, — în starea lor de „*veselie*” cam înaintată, au făcut greșala de a sări la jandarmi și a-i desarmă. Jocul s'a risipit și altceva nu s'a întimplat.

A treia zi o companie de jandarmi, cu căpitanul lor, dl Bona, din Deva, a ieșit, alarmată, în comună, ca să „*șterfoace rebeliunea*”. Au chemat la primărie pe toți oamenii cari se găseau pe acasă, făcîndu-i să treacă prietare jandarmii așezați în șire duple dela poarta primăriei încolo pe stradă. Cum venea un om, el era lovit, pe unde se nimerea, din amîndouă părțile, de jandarmii infurțați, așțași anume pentru „*răzbunare*”, fără a se întreba, dacă cel lovit, are vre-o vină ori nu, în întimplarea dela jocul feciorilor.

Tinerii vinovați au fost arestați. Iar în afară de ei, vre o 20 de țărani, chiar fruntași în comună și cu totul nevinovați, au fost crunt bătuți! Uaui dintre ei, tatăl unuia din tinerii pricinași, a fost

așa de rău lovit, rupindu-i-se citeva coaste, încît după 10 zile de chinuri a murit, lăsînd în urma sa vre-o 5 orfani minori.

Printre cei bătuți în furia acelei zile, a fost și învățătorul de acolo Vasile Basarabă, care a fost lovit rău chiar în fața elevilor săi în școală, în orele de prelegere, sub cuvînt că n'a plăcut îndată cînd a fost chemat la primărie, ca să dea o casă a sa în chirie jandarmilor sosiți. Așadar el nici nu avea ceva cu întimplarea ce era sub cercetere. La primărie a fost bătut de nou, încît e și azi de jumătate invalid de o mână.

Pricina a trecut la Curtea Marțială din Sibiu, unde s'a infundat. De aceea, pe temelul acestor întimplări, am onoare a interpela pe dl Ministru de Interne:

1. Are dsa știre de faptul, că în Nov. 1919, peste 20 de cetățeni nevinovați din comuna Vaidei (plasa Orăștie), au fost rău bătuți de jandarmi, printre ei un învățător maltratat în fața elevilor săi în școală, pentru pricina altora, — și că deși, în firul cercetărilor, ei au cerut pedepsirea celor vinovați așa fel, că de-or fi găsiți ei vinovați, apoi să fie pedepsiți fără cruțare, iar dacă nu, să fie pedepsiți jandarmii cari au făcut un alit de grav abuz de putere, — *pînd azi, după un an și 7 luni de zile, acești cetățeni pașnici nu au primit nici o satisfacție, nici o reparare pentru rușinea și suferința lor?* Deși, ori au fost ei vinovați de ceva, și atunci trebuiau să fie judecați la o pedeapsă legală, ori nu au fost, și atunci trebuia să li-se dea o satisfacție cinstită!

2. Ce măsuri are de gând dl Ministru de Interne să ia, pentru ca încrederea acestor cetățeni, și a celor din tot ținutul, cari cunosc întimplarea, — *să nu fie zguduită în justiția țării noastre?* Căci asta nu poate fi interesul statului!

București, la 28 Iunie 1920.

II.

Interpelare

în pricina Românilor întorși din America cărora deregătorii sîrbești le au luat coferele și banii!

— Dlui Ministru de Externe. —

1. Are dl Ministru de Externe știre de faptul, că foarte numeroși Români ardeleni cari se aflau în America, atrași de farmecul faptului că s'a intrupat aici România-mare, s'au întors în vechea patrie, venînd, în 1919 și 1920 pe unde se putea veni, prin Jugo Slavia, — dar la hotarele acestei țări li se opreau nu numai coferele cu mărfurile și lucrurile aduse de ei din America, dar și banii, dolarii ce-i aveau la dînsii? Unora li-s'au luat de vameși, sub paza jandarmilor ori soldaților sârbi, 800 dolari, altora 1000, altora sume mai mari ori mai mici, — cari ar face azi o avere în mîna frașilor noștri întorși din America acasă, — și acești oameni nici pînd azi, n'au mai primit banii luați dela ei cu puterea!

2. Ce măsuri a luat dl Ministru de Externe, la al cărui Ministeriu se găsesc zeci de reclamațiuni (plângeri) dela astfel de frași repatriași ai noștri, — ca acești oameni, nevinovați, să-și primească banul care li s'a zmulș din mîni dela deregătorii sârbești în anii 1919 și 1920?

Pr. Ioan Moța.
Deputatul circumscripției Orăștie (Trans.).

III.

Interpelarea

în cauza taxelor de viza pe pașapoarte, luate de Legația austriacă din Londra, dela supușii români.

— Dlui Ministru de Externe. —

1. Are dl Ministru de Externe știre de faptul, că Legațiunea austriacă din Londra, la supușii români, cari cer viza acelei Legațiuni pentru a putea trece pe teritoriul austriac spre casă, o taxă de 4 Lire sterline, ceea-ce face cca 1000 Lei, sau 10.000 de coroane austriace pentru un pașaport? (Vezi cazul studentului Weismann de Școala de ziaristi din Londra, în forș la 24 Iunie acasă).

2. Ce măsuri crede dl Ministru să ia, pentru ca și ștutul nostru, care azi încassează nu mai 60 Lei pentru o astfel de viza să încasseze pe viitor dela supușii austriaci cari cer viza țării noastre pe pașapoartele lor, taxe egale cu celea ce ei le zmulg dela supușii români?

București, 28 Iunie 1921.

Pr. Ioan Moța,
Deputatul circ. Orăștie (Transilvania).

La aceste interpelări, fiindcă parlamentul e închis, Miniștri cărora le a fost îndreptate, le vor da răspuns prin „*Monitorul Oficial*”. — li vom urmări și vom arăta ce s'a răspuns la fiecare caz în parte.

Cum mai cred unii Români că străinul e mai bun!?

Un fapt foarte interesant ni-s povestește de un bun Român din acest județ.

Într'un oraș se găsesc măestri întreprinzători de zidiri, și români și streini, și mai tineri și mai bătrîni.

Un preot român din ținut, avînd trebuință de ceva planuri pentru biserica sa românească, deș putea și să afătea biserici prin comunele acelu ținut sunt zidite de întreprinzătorii români chiar în vremele de esuprire ungurească, căci ei cu cinstea și harnicia lor au răzbit și s'au făcut cunoscuți bine în acele părți, — totuși mergîndi n același oraș, s'a dus, acum de curînd, la cancelaria întreprinzătorului „*ungur*”, ca să-i facă planul și deviza (preliminarul de cheluzie, socoala cheluziilor).

Ungurul neputînd face planurile și deviza românește — l'a rugat pe colegul său român să i-le facă, pentru un onorar (o plată așa pe „*prietenie*”, cât de mică lor el le-a dat apoi preotului român luîndu-i taxa (plata) cea mare fără nici o osteneală!

Nu-i așa că suntem noi oameni cumiși, cari ne pricepem de mînune rostul?..

Mergînd acum preotul din vorbă cu planurile și deviza la protopopul său, și văzînd acesta ce planuri bune face întreprinzătorul ungur, s'a dus și sîntia sa, pentru trebuințele bisericii sale, — tot la întreprinzătorul ungur, deși întreprinzătorul român se afla foarte aproape de d-sa..

Iarță-ne Dne, păcelele noastre

Nu vom mai arăta aci, ce mare greșală facem prin astfel de fapte împotriva neamului nostru, că înțeleg și copiii. Noi Români, mai ales la orașe, suntem încă așa de

slabi, iar străinii așa de întăriți de vremele când ei erau și stăpâni politici ai acestor pământuri ardelenene. Cine mai are nevoie să l-se spuie, că avem cu toții datorința să ne întărim la orașe, căci orașele sunt cuploarele cari răvarsă în jurul lor căldura și lumina culturii lor! Iar întrucât din aceste orașe mai dogorește și azi căldură și lumină streină, noi avem datorința a arunca apă pe aceea, ca să se stângă, nu avuțul nostru, bunul nostru, care să-l hrănească, flăcările, s'o întărească, s'o susțină!

Iar chemarea asta nu ni-o împlinim — mergând și acum la ușile tuturor cancelariilor streine, atunci când avem alături, în același loc, cancelarii la fel românești. Când am măestru român, neguțator român, ce m'o fi atrogând să merg la streinul de lângă el?

În deosebi în branșa întreprinzătorilor de zidiri, suntem chiar de răs dacă alergăm la alții, când avem Români, și mai bătrâni și mai tineri, chiar printre noi, cari vrednicește toată încrederea noastră, căci au dat dovezi de priceperea și hărnicia lor.

Avem nevoie de planuri ingineresti mai mari, mai grele, mai mărețe?

Apoi să ne dec voe celorlalti nostri, să ne mândrim cu corpul ingineresc român, care nu are a se măsura cu bieții ingineri-arhitecți de prin orașele noastre ardelenene, ci stau cu mândrie alături de corpul ingineresc al oricărui stat înaintat și mai cult decât statul român.

Cei ce au fost numai odată la București, și n'au mers cu ochii închiși, au rămas, negreșit, foarte plăcut aținși de frumsețile de zidiri dela Predeal încolo, pe toată Valea Prahovei, cu vilele ei minunate, cu castele atât de plăcute vederii, cu gări frumoase (ca cea din Sinaia, Ploiești și altele). Apoi nenumăratele palate și vile zidite mai nou în București, înfrumsețate cu stil românesc, cu chipul de cule de cele vechi boerșii, (vezi parcul de vile dele „grădina Icoanei”, care o minune de frumsețe, asemenea Parcul Filipescu și altele), — cari ce altceva dovedesc, decât că avem noi Români un corp de arhitecți, de care putem fi mai mult ca mândri!

Dar să nu mergem prin București, să ne oprim de pildă la Brașov. Avem aci o firmă de ingineri-arhitecți români: „Dușoiu și Leucă”, cari au zidit frumosul „Internat” al Liceului din Brașov; tot ei prea frumosul „Seminar Andreian” (al clericilor și pedagogilor) din Sibiu, strada Măcelarilor; tot ei foarte drăguțul Liceu nou din Brad; iar planuri de biserici fac minunate cum e planul pentru biserica nouă gr.-or. română din Orăștie și altele de cari noi nu știm. Sau veniți la Orăștie și vedeți la „Ardeleana” planurile pentru prefacerea băilor dela Geoagiu, făcute de un inginer român (Ionescu) din București, și veți rămâne uimiți de atâta istețime, de așa frumos gust!

Deci nu ne am ostentit a scrie la Brașov acestor ingineri-arhitecți români pentru planuri mai mari, iar pentru planuri de biserici la sale, o, doamne, sunt atât de buni și potriviți măestri. Noștri români întreprinzători de zidiri de prin orașele noastre de provincie!

Și — nu mai zicem nimic. E destul o măciucă la un car de oale.

Cine nu înțelege din acestea nimic, nu va înțelege nici de om mai scrie de zece ori pe-atâta!

Cătră toți învățătorii și învățătoarele de stat, comunale și confesionali din județul Hunedoara.

Din încredințarea centrului, convoc pe toți învățătorii și învățătoarele din județul nostru și îi invit a lua parte la al treilea Congres, ce-l va ține Asociația Învățătorilor din Ardeal, Banaț, Crișana și Maramureș, în Cluj la 6—7 August n. c., la care vor avea loc:

1. Inaugurarea fond. „G. Lazar”, „Casa învățătorilor” în mijlocul unor serbări mari, la cari va lua parte și Ministrul Instrucțiunii din București. De aceea nu este permis nimănui să lipsească dela acest congres.

2. Cele trei probleme arzătoare ventilate în timpul din urmă, pentru realizarea cărora trebuie să se svârcolească azi toată învățătorimea. De aceea prezența tuturor este reclamată la Congres.

3. După congres excursiune la București și Marea-Neagră.

Pentru cvartire se va îngriji Comitetul Central.

Orăștie, la 25 Iulie n. 1921.

Const. Baicu,
I. președintele Secției jud.

NOUȚĂȚI

Până la 1 Septembrie s'a dat termin tuturor slujbașilor rămași dela Unguri la Căile Ferate, ca să știe limba românească în cetit și scris. Care nu știu până atunci, vor fi lăsați afară din slujbă, sau, dacă totuși vreau să rămână, vor fi trimiși în vechinul Regat, ea acolo să învețe mai repede limba. Mulți ei-că cer ei înșiși să fie trimiși, vrînd să învețe și să slujască.

Coroane nestampilate cine mai are, să le depună la Administrațiile Financiare județene, de unde guvernul adunîndu-le, le va înainta guvernului unguresc să le plătească ei.

Curs de colorat. „Societatea Femeilor Române” din Orăștie deschide în luna August un curs de colorat lână cu vegetale. Persoanele cari doresc a cerceta acest curs sunt poftite a se însinua la Dna președintă Victoria Dr. Erdely până la 30 Iulie a. c. Cursul va dura 3—4 săptămâni, taxa 200 lei.

Persoanele din loc și din apropiere vor aduce, după putință, câte o căldare de aramă. Comitetul.

(201) 2—2

Căsătorie. Dșoara Alexandrina O. Baritiu, profesoară, Orăștie, și dl Ion Văleanu, profesor, Cluj, căsătoriți. Orăștie, la 21 Iulie 1921.

Lucru frumos. La nunta tinerilor Vasile și Mariji Ciurdăresc din Orăștie, s'a adunat cu jocul miresei suma de 100 Lei pentru sfințele odăjdii ce se fac la sf. biserică gr.-or. de aici. E frumos că la astfel de prilejuri sărbătorești, oamenii se gîndesc a lega de ele pomenirea unei fapte bune.

Pomplierii orașului nostru se desînțaseră aproape cu totul în timpul războiului. Cîteva cazuri de foc, cari au avut loc, au trezit dorința de a se reînființa Reuniunea Pompierilor orășenești. La stăruințele dlui Primar Herlea și a altor binevoitori ai orașului, s'a învîiat iară societatea Pompierilor, cu oameni din toate cele 3 neamuri ale orașului nostru. Se încep în curînd

probele, manevrele, și nu peste mult vom avea iar Pompierii noștri, ca o rază de nădejde bună în clipele grozave ale izbucnirii de foc în oraș.

Logodnă. Dșoara Valeria Dicu și dl Nicolae Filip, c. tipograf, în Orăștie, logodiți.

Tot inventarul Hotelului „Crucea Albă” din Deva, care constă din aranjamentul pentru 25 camere de hotel, sală de mîncare, cafenea, 2 mese billiard, etc., e de vânzare. — Relații la Administrația ziarului.

Dela Orf. „Lt. Răduț” Orăștie. Următorii domni au binevoit să doneze pentru orfelinat: Dna și dl Lt. Colonel Rost din Orăștie 50 Lei, dl Ocolisan Ioan din Dîncul-mare 50 Lei. Căroră și pe această cale li-se aduc vii mulțumiri.

Casieria Orfelinatului.

Cosașii în grevă... Asta e nou de tot. Dar s'a întîmplat: Ci-că zece mii de cosași din Ceho-Slovacia, au pășit la grevă. Nu mai taie iarba, de nu li-se învoește plata ce ei o cer!.. Și cer bine. Și e nădejde că în toată provincia greva să se lățească.

Casa de crăsmă din Călan, lângă drumul țării, care constă din 4 localități de crăsmă, 2 localități de prăvălie, cu două locuințe și crăsmă de vară, cu popicările în grădină, grajd, fabrică de sodă, depozit de bere, pivniță de ghiță, e de vânzare din mână liberă. Relații la Administrația ziarului.

Pentru invalizi, orfani, văduve de războiu. Se aduce la cunoștință invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu, ca domnii avocați Victor Pop, Aurel Vlad, Eduard Antoni, August Martini, Ioan Szölösi și Izidor Rado din Orăștie, dau gratuit sfaturi în drept invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu de pe raza Cercului de Recrutare Orăștie.

Comandamentul aduce viile sale mulțumiri acelor cari își dau ajutorul lor astfel în mod dezinteresat pentru acei cari au suferit și sîngerat făcându-și datoria pentru țară.

Comandantul Cercului de Recrutare Orăștie:

Colonel, A. Cantunari.

Moara de apă din Simeria cu 5 garnituri (5 petri), din cari în funcțiune de prezent 3 garnituri, avînd lângă ea locuință, șură, grajd, și grădină, — e de vânzare. Informații a se lua la Administrația foii.

Primiriile în Internatul „Aurel Vlaicu” Orăștie. — Cererile pentru primirea în Internat pe anul școlar 1921—22 sunt a se înainta până în 1 August 1921, alăturîndu-se la ele: 1. Certificat școlar; 2. Atestat medical; 3. Declarațiune, subscrisă de părinți în fața a doi martori, în care se deobligă a îndeplini conștientios și la timp toate obligamentele față de Institut (solvirea taxelor lunare etc.).

Cererile se trimit la: Direcțiunea Internatului de unde vor fi trecute Eforiei școalelor române din Orăștie.

Rugările sosite după acest termen, nu se vor lua în seamă. — Condițiile detaliate se vor publica mai târziu.

Profesor Aron Demian,
Directorul Internatului.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultațiuni, în ORĂȘTIE, de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți. — Fără durere. — Pusere de danturi.

(56) 10 - 10

Pentru cei-ce au căni. Ordonanță. Se văd zilnic pe teritoriul orașului Orăștie o mulțime de căni fără stăpâni, iar numărul celor mușcați de căni turbaji, este în creștere. De oare ce această stare de lucruri trebuie să înceteze, ordonăm (se dă poruncă):

În temeiul §-ului 68 art. VII din 1888, o carantină pentru căni de 30 zile, în care timp toți căinii vor fi închiși, sau dacă sunt pe stradă, sunt a se duce legați sigur.

Ori care va contraveni acestui ordin, în baza § 154 din legea de mai sus, se va amendă cu Lei 1000. — Iar căinii găsiți pe stradă deslegați, vor fi prinși și nimiciți.

Orăștie, la 8 Iulie 1921.

I. Branga, Șeful Poliției.

Acei prinsoneri sosiți din Rusia, cari știu ceva despre intența sau dispărerea flului meu, Nicolae Seculi, care ca prinsoner ultima oră a scris din stația Rodnovo, guvernul Iaroslavl, sunt rugați a scrie pe adresa Ilie Seculi, comuna Chesinț, p. u. Hîdegkul, j. Timiș, spre a-se putea cere informațiuni mai de tailate în cauză. (199) 1—2

Grădina din Simeria, la poziție foarte bună, cu mare grădina (și pentru fotbal) cu popicările, grajd, edificii economice — e de vânzare. — Informațiuni la Administrația foii. (169) 3—3 B.

Căile Ferate Ungare aveau la izbucnirea războiului: 105.000 vagoane de mărfuri bune. La sfîrșitul războiului, în 1919, mai aveau 35.000. Sub ocupațiunea română și acestea au scăzut la 17.000 din cari abia 10.000 bune. — Din vre-o 6.000 locomotive (mașini) dela început, în 1919 mai aveau 2800, iar la retragerea armatei române cam 1.000, din cari doar 450 bune..

Guvernul unguresc spune, că în vremea că a stat armata română în Pesta, Căile Ferate Maghiare au perdit 1290 locomotive (mașini), 700 vagoane de postă, 2000 vagoane de persoane și 29.000 vagoane de marfă.

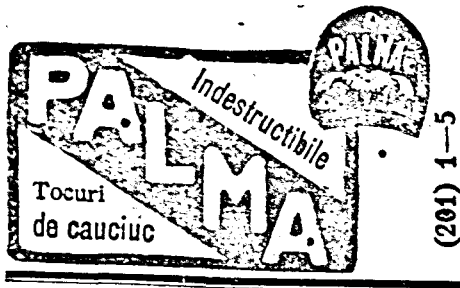
Vădit lucru că oifrele sunt umflate, cu scop ca să aibă pentru ce cere mult dela România, ca despăgubire. De ar fi luat Românii atîta dela Unguri, trenurile românești n'ar duce lipsele care le duc.

Inventarul din Hotel „Coroana” din Orăștie, care constă din garniturile necesare pentru 12 camere de hotel, cafenea și sală de mîncare, etc. etc., e de vânzare. Relații la Administrația ziarului.

— Simion Fărcaș, om mai în vîrstă, fost executor în Sînnicolaul-mare, — caută loc de supraveghetor ori magazinier. E om de încredere. Adresa o dă Administrația foii.

Poșta Redacției.

Dsale S. Micu, preot, Voia. Binevoește a arăta acelei femei, că în Orfelinat nu se primesc decît copii ai căror părinți au murit în război. Chiar cînd tatăl a murit în război, dar mama trăește și poate să-și îngrijească copilul, nu se ia în Orfelinat. În cazul de față mai puțin. Mama să-și grijească copilul până va fi de 14—15 ani, cînd îl putem ușor așeza la o meserie sau la negoț. Dar așa, copil de 9 ani, e prea mic. Și până atunci însă, să se silească a învăța bine cetitul și scrisul, cari se caută tot mai mult și la învățeceli de meserii.

CONCURS

La Școala de Agricultură Inf. de stat din Geoagiu-de-jos, se primesc 50 elevi săraci ca bursieri și 50 elevi solvenți cari au implinit etatea de 15 ani, pentru anul școlar 1921-22. Cursul va dura 3 ani cu începere dela 1 Octombrie 1921.

Absolvenții de susnumita școală vor avea multe și însemnate favoruri: la armată vor servi numai un an; după absolvirea cursului de 3 ani vor fi angajați în serviciul statului ca administratori etc. sau la alte moșii particulare, având ocaziunea de a-și câștiga la această școală cunoștințe largi în toate ramurile agriculturii, atât teoretice cât și practice.

Cel-ce doresc a fi primiți la această școală vor înainta cereri în scris până la 31 August 1921, prevăzute cu următoarele acte: 1. Extras de botez, 2. Testimoniu școlar prin care se adevărește, că a terminat cel puțin 4 clase elementare, 3. Atestat de sărăcie (paupertate), în care adevărește primăria comunală, că părinții elevului nu au avere, vidimat de primpretorul plasei, 4. Atestat comunal despre purtarea morală nepătată a elevului, 5. Tablou familiar despre membrii familiei cu etatea aceluia, pentru a se vedea greutatea materială a părinților, 6. Certificat despre vaccinatul al doilea a elevului, 7. Certificat medical despre starea sanitară a elevului pentru a se vedea dacă este apt pentru agricultură, 8. Declarația părinților în care se învoiesc ca fiul lor să intre la școală și se obligă a lăsa 3 ani la școală, în care timp îl vor prevedea cu îmbrăcăminte, etc.

Cel ce vor fi primiți la această școală, vor trebui să aducă cu sine: un rind de haine de lucru, un rind de haine de sărbătoare, 2 ștergere, 3 cămeși, 2 perechi de izmene, 1 lingură, 1 furculiță, cușit, 2 farfurii și haine de pat.

Geoagiu-de-jos, la 22 Iulie 1921.

Direcțiunea Școlii de Agricultură în Geoagiu-de-jos.

(198) 1-2

REGATUL ROMANIA

Județul Hunedoara primăria orașului DEVA

Nr. 147/921.

LICITAȚIUNE!

Imobilul cuprins în cartea funciuară din Deva Nr. 1355 A. 1. Nr. top. 225/3, din strada Eminescu Nr. 5, cu toate edificiile aflătoare acolo, se va vinde prin licitație publică plus oferentului în ziua de 20 August 1921, în sala Nr. 8 dela primăria orașului Deva.

1. Prețul de strigare 100.000 (una sută mii Lei).

2. Vadiu 5% a prețului de strigare se va depune înalate.

Condițiile de licitațiune se pot vedea în orele oficioase.

Din ședința sedr. orf. a orașului Deva, ținută la 15 Iulie 1921.

I. Herbai, președinte.

Intreprinzător de zidiri!

Subscrisul constructor calificat de zidiri, pregătesc planuri de zidiri de cele mai moderne, pentru case, școli, ville, cu împărțiri practice, economice, frumoase și comode!

Pregătesc planuri și întreprind zidirea de poduri de beton armat.

Cripte de beton armat pentru cite 5-10 coșciuguri.

Întreprind zidire de biserici!

Reg a fi cercetat cu încredere, luând eu toată garanța (chezeșia) pentru lucru bun și trainic!

Ilie Ciurdărescu,

Constructor calificat de zidiri, în Orăștie.

(0) 1-

De vânzare.

În comuna Rapoltul Mare, lângă Simeria, se află de vânzare din mână liberă, un local de prăvălie constătoare din mai multe odăi, grajd, grădină, pivniță și găbănașuri.

Tot acolo se află 30 jugăre pământ arător de prima clasă. Localul prăvăliei se află în mijlocul comunei, are întoarcere foarte bună. Informații la proprietarul:

Martin Cohn

(202) 1-4 Rapoltul-Mare, (sau în Orăștie Str. Romosului, 8).

De arîndat: În comuna Căstău, apropiere 2 km. dela Orăștie, se află o

cârcimă de arîndat

pe timp de 2 ani. Cârcima constă din 3 odăi, sură mare, pivniță, grădină și fânlină în curte. Poziție foarte bună, lângă drumul Beriu-Șibișel. A se adresa la:

Traian Andrei

(204) 1-2 în Căstău (posta Orăștie).

Mare proprietate de vânzare.

În o comună din Jud. Albei Inferioare se vinde din mână liberă o proprietate mare, case la cari aparțin odăi pentru pasageri, local de cârcimă, sală de joc și conveniri, 6 pivnițe, curte spațioasă, grădină, grajd, șopron, fânlină, bucătărie de vară, cocină de porci, ș. a.

Informațiuni mai de aproape se dau la firma:

(205) 1-2

GHEORGHE PERIAN

comerciant, Săliște (Jud. Sibului).

Casă de vânzare, în Orăștie Strada Bisericei Nouă (bis. unită) Nr. 3. Informații acolo în casă. (206) 1-3

Una mașină de îmblătit

și Ciur mare de terat, nouă, se află de vânzare la firma Mercur Consorțiu Comercial rom. în Deva Strada Decebal 7. — Preț testin! (200) 1-2

O casă de vânzare!

— Cu brevet de crășmarit. —

În Orăștie Strada Dealului casa fostului profesor Măjer e de vânzare. E casă constătoare din 9 odăi, provăzute toate cu electrică, pivniță, sură, grădină, și fânlină în curte provăzută cu țevii pentru o scaldătoare, — avind brevet (licență) de crășmarit! — Se vinde din mână liberă. Adresa la:

Nicolae Samoilsc,

1-2 (207) proprietar-morar. Orăștie, Str. Dealului 29.

Un baiat se primește în prăvălia de băcănie și ferărie a subscrisului. Să aibă cel puțin 2 clase de liceu ori civile.

(208) 1-2 Ioan Rob, comerciant, Orăștie.

Casă de vânzare,

în Orăștie cu preț convenabil, constătoare din 6 odăi, grădină, fântână în curte și alte edificii economice. — Informații: Strada Dealului Nr. 27 b. 209 3-3

O casă de vânzare!

În ORĂȘTIE, Calea Mihailu Viteazu (vis-à-vis da biserica gr.-or.), constătoare din 3 odăi, cugă, cămară, pivniță, curte și grădină.

Adresa la fosta „Lib.” (118) 7-

E de vânzare în comuna Beriu, (6-7 km. dela Orăștie) o casă nouă zidită cu 3 odăi, 1 culină, 2 camere, pivniță, sură, grajduri etc., cu curte și grădină mare, situată la poziția cea mai bună lângă drum, potrivită pentru negoț (prăvălie, lăgiarie, etc.) Sunt și 7 jugăre pământ de vânzare. Proprietarul locuiește în Orăștie, Str. Apei Nr. 13. 4-

Femea casnică, sau o serbană ce se pricepe și la fier, — să caută pentru o familie de 3 persoane, fără copii, în Orăștie. Condițiile stabile; plată bună. Informații la Administrația foil. (0) 2-

Econoamă, bună gospodină, văduvă, de 44 ani sănătoasă, româncă, — ar primi conducerea unei case bune. Cunoaște limbile română, germană și maghiară. — Adresa la redacția foil. (188) 2-2

Calfă de morar

ce am câștigat cunoștințe la multe mori și în daosebi la mori mănate cu motor, caut loc. Mă pricep la moară cu roli de alefăina, precum și la moară cu petriță mă pricep și la manipuierea motorului. Sunt june necăsătorit, posed limba română, ungurească și nemțescă. Adresa mea, la Redacție (191) 2-2

AVIZ!

Gatâr (Joegâr) cu 15 fireze, și toate transmisiile de lipsă, în stare bună, e de vânzare.

Informațiuni detaliate dă:

Ilie Ciurdărescu

constructor de zidiri în Orăștie.

(197) 2-2

Vin. La firma subsemnată se capătă în mic și mare (cu vagonul), vin bun de deal, de unu, doi și trei ani, cu Lei 750 și 8 lila.

Teodor Vulpe

magazinul de lemne și scânduri Orăștie.

(70) 6-8

Cancelarie de inginer și arhitect

— alui —

Bogdan Bencze

în Orăștie (str. Posta veche, Nr. 3).

În întreprindere: facerea mapei (hărții), împărșirea, fixarea, pregătirea de planuri, opinia de expert, deviza (prelimineral de spese) și redactarea rugărilor de lipsă, — pentru: măsurarea catastrală a pământului, pentru zidirea de edificii înalte sau de rină; pentru drumuri, linii ferate industriale, poduri și țărături de ape.

Intovărășit cu măestrul de zidiri bine cunoscut

Rudolf Antoni

întreprinde ori-ce zidire, reparatură ori prefecere.

La cereri de informații în scris, se dă răspuns imediat. (195) 2-4

Un băiat din căsă bună ab-solvent de cel puțin 2 clase de liceu sau civile, se primește ca învățăcel în prăvălia de băcănie și ferărie a firmei:

N. Țintea

(194) 2-3 în Hunedoara.

COASE, CUIE DE SĂRMĂ,

Uleu de uns mașini, Uleu de cilindru, Unsore consistență, Compoziție, Stropitori de vie „Vermorell”, Sulfat de cupru.

Articole tehnice de cauciuc, Articole techn. pentru toată industria, Țevi de gaz, Țevi de crămă, Curele de transmisiune din piele și din păr de cămilă, Klingerită, Asbest, Garnituri pentru aburi, Uleu de fier, Uleu de răpăș, etc. — furnizăm imediat din depozitele noastre en gros și en detail

Despărțământul mașinelor al Reuniunii econ. săsești ardeleni Sibiu, strada Sării Nr. 22.

Sucursala: SIGHIȘOARA str. Maior 47

(86) 7-